

**VILJANDI LINNARAAMAUKOGU
ARENGUKAVA
2018-2020**

VILJANDI 2017

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Hetkeolukorra kirjeldus.....	3
2.1. Võimalused raamatukogu kasutajatele	3
2.2. Teenused raamatukogu kasutajatele	4
3. Eesmärk, ülesanne ja väärtused.....	4
3.1. Eesmärk	4
3.2. Ülesanne	4
3.3. Väärtused.....	4
4. Eesmärgid ja tegevused	5
4.1. Eesmärk 1	5
4.2. Eesmärk 2	6
4.3. Eesmärk 3	7
4.4. Eesmärk 4	8
4.5. Eesmärk 5	8
4.6. Eesmärk 6	9
4.7. Eesmärk 7	10
5. Arengukava realiseerimine ja uuendamine	10
6. SWOT analüüs	11

1. Sissejuhatus

Viljandi Linnaraamatukogu arengukava määrab asutuse arengu põhisuunad aastateks 2018-2020. Käesolev arengukava on jätk aastateks 2015-2017 koostatud arengukavale.

Arengukava koostamisel on lähtutud Kultuuriministeeriumi valitsemisala arengukavast 2017-2020, Viljandi linna arengukavast 2016-2021, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu visioonidokumendist 21. sajandi raamatukogu, Viljandi Linnaraamatukogu Hea teeninduse kokkulepest.

Arengukava koostamisel osalesid Reet Lubi, Ülle Rüütel, Rene Vahtra, Elle Sihver.

2. Hetkeolukorra kirjeldus

Raamatukogu asutati 1911. aastal. Viljandi Linnaraamatukogu tegutseb 2002. aastast aadressil Tallinna 11/1. 2012. aasta septembrist haldab hoonet Sakala Keskus. Edukaks toimimiseks tehakse koostööd erinevate organisatsioonidega linna-, maakonna-, riiklikul- ja rahvusvahelisel tasandil.

Raamatukogu struktuuri kuuluvad:

1. Teenindusosakond sh Ameerika Teabepunkt ja Avatud Internetipunkt.
2. Komplekteerimisosakond.

Põhinäitajad aastail 2014-2016

	2014	2015	2016
Kogud	157662	156464	136142
Kasutajad	6743	6514*	5780*
sh lapsed (kuni 16 aastased k.a.)	1559	1561	1467
Külastused	116864	110367	101946
Kojulaenutused	191013	187086	185001
Üritused	129	160	123
Näitused ja väljapanekud	65	80	46
Individuaalkoolitused	60	90	71
Rühmakoolitused	23	30	46
Koolitustel osalejate arv kokku	516	925	1311
Koduteeninduse klientide arv	21	24	28

* 2016. aastal muutus lugejate ümberregistreerimise kord ja see mõjutab lugejate statistilise arvu langust.

2.1. Võimalused raamatukogu kasutajatele

1. Raamatukogu on avatud 6 päeva nädalas.
2. Hea ligipääsetavus (kaldtee, lift).
3. Mitmekesise sisuga kogu.
4. Raamatukogu e-kataloog võimaldab lisaks Viljandi Linnaraamatukogu kogule teostada internetipõhist otsingut kõigi Viljandi linna kooliraamatukogude-, Pärimusmuusika Keskuse Teabekogu-, ja kõigist süsteemiga liitunud vabariigi raamatukogude kogudest.
5. Tasuta WiFi leviala.

6. Küllastajate kasutuses on 19 arvutit.
7. Ligipääs Eesti teadusraamatukogude ja rahvusvahelistele e-andmebaasidele.
8. Ameerika Teabepunktis on Ameerika teemaliste videote, teatme- ja ilukirjanduse koguning e-andmebaasid.
9. Vaegnägijad saavad kasutada optilist suurendusseadet.

2.2. Teenused raamatukogu kasutajatele

1. Raamatute laenutamine ja kohalkasutus.
2. Avalik Internetipunkt.
3. Raamatukogu e-iseteenindus võimaldab lugejal reserveerida teavikuid, pikendada teavikute laenutähtaega, muuta enda kontaktandmeid.
4. Individuaaltööruumide ja videoruumi rentimine.
5. Raamatukogus puuduvad teavikud tellitakse teistest raamatukogudest.
6. Arvutialased individuaalsed nõuandetunnid.
7. E-riigi teenuste kasutamise nõustamine.
8. Koduteenindus Viljandi linna elanikele, kelle tervislik seisund ei võimalda raamatukogu külastada.
9. Pilveprint, -skaneerimine ja paljundamine.

3. Eesmärk, ülesanne ja väärtused

3.1. Eesmärk

Viljandi Linnaraamatukogu eesmärk on kujundada inimeste lugemisharjumusi, toetada elukestvat õpet ja tagada ligipääs informatsioonile, teadmistele ja kultuurile. Tulemuseks on kogukonda hindav, elukeskkonda väärtustav, kultuurne, intelligentne ja elus hästi hakkama saav kodanik.

3.2. Ülesanne

Viljandi Linnaraamatukogu on usaldusväärne, mitmekülgne, võrdseid võimalusi pakkuv, haridust toetav ja kasutajate vajadustest lähtuv inspireeriv info- ja kultuurikeskus, mis käib ajaga kaasas ja reageerib paindlikult ühiskondlikele ja tehnoloogilistele muutustele.

3.3. Väärtused

Väärtused, millest Viljandi Linnaraamatukogu lähtub oma igapäevatoos ja teenuste arendamisel on:

1. Usaldusväärne – professionaalne, erapooletu ja kvaliteetne.
2. Kasutajakeskne – erinevaid vanuse- ja huvigruppide vajadusi arvestav.
3. Mitmekülgne – multifunktsionaalne, valikuvõimalusi pakkuv ja kogukonnakeskne.
4. Kättesaadav – võrdseid võimalusi pakkuv, tasuta juurdepääs infole ja kultuurisisule.
5. Inspireeriv – kaasahaarav, atraktiivne ja tegevuskeskne.
6. Paindlik – ajakohane ja avatud muutustele.

4. Eesmärgid ja tegevused

Strateegiline arengueesmärk

Viljandi Linnaraamatukogu on Viljandi linna ja -maakonna kaasaegne info- ja õpikeskus, kujundab positiivset suhtumist lugemisse ja õppimisse, toetab elukestvat õpet, enesetäiendamist ja kultuurilisi vajadusi. Prioriteedid on infokirjaoskuse arendamine ja laste lugemisharjumuste kujundamine.

4.1. Eesmärk 1

Raamatukogu toimib kogukonnakeskusena, mis koostöös teiste paikkonna organisatsioonidega loob lisaväärtust piirkonna kultuurielule. Raamatukogu aitab kaasa kohalikule arengule.

Tegevus	Eeldatav finantseerimisallikas	2018	2019	2020	Vastutaja
Elukestva õppe ja huvitegevuse toetamine: 1. Erinevate töötubade ja loengute korraldamine. 2. Arvutialased nõuandetunnid. 3. E-riigi võimaluste tutvustamine, kasutajakoolitus. 4. Andmebaaside tutvustamine, kasutajakoolitus. 5. Kirjandusülevaated. 6. Projektipõhised loengusarjad.	Riik, KOV, projektid	x	x	x	Direktor, peaspetsialist, teenindusjuht
Vajaduspõhine koduteenindus: 1. Teavitus teenuse kohta. 2. Teenuseks vajaliku sõiduki tagamine. 3. Uute koduteenindusgruppide loomine. 4. Individuaalkoolitused e-riigi teenuste kasutamiseks.	KOV	x	x	x	Teenindusjuht
Raamatukogu atraktiivsemaks muutmine koostöös vabatahtlike ja koostööpartneritega: 1. Üritused. 2. Näitused.	Riik, KOV, projektid	x	x	x	Direktor, peaspetsialist, teenindusjuht
Aktiivne turundus ja reklaam: 1. Veebilehe arendamine. 2. Raamatukoguteenuste tutvustamine. 3. Üritused väljaspool raamatukogu. 4. Raamatukogu kuvandi kujundamine. 5. Raamatukogu ja Avatud Internetipunkti viitade paigaldamine linnaruumi.	KOV	x	x	x	Direktor, peaspetsialist, teenindusjuht

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

Tagatud on turvaline füüsiline keskkond, kasutusel on kaasaegsed lahendused ja ruumid on aktiivses kasutuses.

4.3. Eesmärk 3

Raamatukogu kogu on mitmekülgne. Kogude komplekteerimine on süsteemne. Võimalik on kasutada erinevaid teavikuid ja andmebaase. Eesti kultuuri saavutused on kättesaadavad erinevates formaatides.

Tegevus	Eeldatav finantseerimisallikas	2018	2019	2020	Vastutaja
Kogude komplekteerimine (erinevat tüüpi, laadi ja liiki teavikud)	Riik, KOV	x	x	x	Komplekteerimisosakonna juhataja
Ameerika Teabepunkti kogu komplekteerimine koostöös Ameerika Ühendriikide Suursaatkonnaga	Ameerika Ühendriikide Suursaatkond	x	x	x	Direktor, Ameerika Teabepunkti koordinaator
Teavikute säilivuse tagamine võimalikult pikaks ajaks: 1. Raamatute turvamine, kiletamine ja parandamine. 2. Parandusmaterjalide ja kaitsekilede ostmine. 3. Kogude haldamine. 4. Tegelemine võlglastega koostöös linnavalitsusega.	KOV	x	x	x	Direktor, komplekteerimisosakonna juhataja, teenindusjuht
Kasutajakoolitused kogude tutvustamiseks	KOV	x	x	x	Teenindusjuht
Kogude analüüs	KOV	x	x	x	Teenindusjuht, komplekteerimisosakonna juhataja
Perioodilised lugejauuringud	KOV	x	x	x	Teenindusjuht
Mitmekülgse kogu täiendamine lähtuvalt soodsaimast pakkumisest	KOV	x	x	x	Komplekteerimisosakonna juhataja

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

Hea kvaliteediga ja mitmekülgne kogu, mis vastab kogukonna vajadustele.

4.4. Eesmärk 4

Raamatukogus on kasutusel e-teenused.

Tegevus	Eeldatav finantseerimisallikas	2018	2019	2020	Vastutaja
Veebilehe järjepidev uuendamine	KOV	x	x	x	Teenindusjuht
Teadusraamatukogude litsentsipõhiste andmebaaside tutvustamine, kasutajakoolitused	Riik	x	x	x	Teenindusjuht
Laenusautomaadi töölerakendamine	KOV	x			Direktor, peaspetsialist
Lugejaks e-registreerumine	KOV	x			Direktor, peaspetsialist
Ürituste audiovisuaalne jäädvustamine	KOV			x	Direktor, teenindusjuht

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

Suurenenud on veebilehe ja e-teenuste kasutajate arv.

4.5. Eesmärk 5

Raamatukogus töötab professionaalne personal. Töötajate panus on väärtustatud. Professionaalsed töötajad tagavad kvaliteetse teenuse.

Tegevus	Eeldatav finantseerimisallikas	2018	2019	2020	Vastutaja
Töötajate pädevuse tõstmine: 1. Asutusesisene rotatsioon 2. Stažeerimine teistes raamatukogudes 3. Õppereisid 4. Koolitused	KOV, riik, projektid	x	x	x	Direktor, peaspetsialist, teenindusjuht
Koostööprojektid teiste raamatukogude- ja haridusasutustega	KOV, riik, projektid	x	x	x	Direktor
Töötajate töötasu tõstmine riiklikult kehtestatud kõrgharidusega kultuuritöötaja töötasu tasemele	KOV, riik	x	x	x	Direktor
Haigushüvitise maksmine alates esimesest päevast	KOV	x	x	x	Direktor

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

Töötajate motiveeritus ja professionaalsus tagavad kvaliteetse teenuse.

4.6. Eesmärk 6

Viljandi Linnaraamatukogu maakonna keskraamatukoguna.

Tegevus	Eeldatav finantseerimisallikas	2018	2019	2020	Vastutaja
Maakonna rahvaraamatukogudele teavikute komplekteerimine	Riik, KOV	x	x	x	Direktor, komplekteerimisosakonna juhataja
Maakonna raamatukogude erialane nõustamine ja töötajate täienduskoolituse korraldamine	Riik, KOV, projektid	x	x	x	Direktor, peaspetsialist
E-kataloogi maakondliku andmebaasi täiendamine ja redigeerimine	Riik, KOV	x	x	x	Komplekteerimisosakonna juhataja
Rahvaraamatukogude ühise kodulooportaali koostamine ja töö koordineerimine maakonnas	Riik, KOV	x	x	x	Teenindusjuht, peaspetsialist
Koostöö maakonna-, kooliraamatukogude- ja Pärimusmuusika Keskuse Teabekoguga	Riik, KOV	x	x	x	Peaspetsialist
Ürituste ja näituste korraldamine, vahendamine maakonna raamatukogudele	Riik, KOV, projektid	x	x	x	Peaspetsialist, teenindusjuht, huvijuht
Maakondlike laste- ja noorte ürituste korraldamine	Projektid	x	x	x	Laste- ja noortetöö spetsialist
Raamatukoguteenuse kvaliteedi hindamine	Riik, KOV	x	x	x	Direktor, peaspetsialist
Maakonna rahvaraamatukogude töö analüüsimine ja aruandlus Kultuuriministeeriumile	Riik, KOV	x	x	x	Direktor, peaspetsialist, komplekteerimisosakonna juhataja, laste- ja noortetöö spetsialist

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

Maakonna rahvaraamatukogudes töötavad pädevad raamatukoguhoidjad. Maakonna rahvaraamatukogudes on komplekteeritud mitmekülgsed kogud. Andmebaasid on ajakohased. Koostöö raamatukogude vahel on hea. Rahvaraamatukogude teenuse kvaliteet on hea.

4.7. Eesmärk 7

Europe Direct Teabekeskus (Europe Direct Informantion Center – EDIC) Viljandi Linnaraamatukogus.

Tegevus	Eeldatav finantseerimisallikas	2018	2019	2020	Vastutaja
Avalikud loengud ja kohtumised: 1. Digitaalne kirjaoskus ja EL digitaalne ühisturg. 2. Rändepoliitika. 3. Autoriõigus ja kirjastamine. 4. Isikuandmete kaitse. 5. Euroopa Parlamendi valimiste info vahendamine	Projekt	x	x	x	EDIC meeskonna juht

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed:

Viljandi maakonna elanikud mõistavad ELi poliitika mõju nende igapäevaelule. Suureneb kogukonna teadlikkus digitaalsest kirjaoskusest, autoriõigusest ja isikuandmete kaitsest.

5. Arengukava realiseerimine ja uuendamine

Vastavalt Viljandi Linnavalitsuse 21.11.2011 määrusele nr 48 „Viljandi linna haridus- ja kultuuriasutuste kava koostamise ja kinnitamise kord“ ja Viljandi Linnavolikogu 30.10.2014 määrusele nr 33 „Viljandi linna arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, muutmise ja kinnitamise kord“ peab kehtiv arengukava mistahes eelarveaastal hõlmama vähemalt kolme eelseisvat eelarveaastat.

Arengukava täitmist viiakse ellu iga-aastaste tegevus- ja finantsplaanide alusel. Iga kalendriaasta algul toimub arengukava täitmise analüüs, püstitatud ülesannete täitmise hindamine, tegevusülesannete korrigeerimine. Arengukava täitmise riskifaktoriteks on muutuv majandus- ja demograafiline olukord, riiklike raamatukogunduse arenguplaanide muutmine.

Igal aastal toimub arengukava ülevaatamine ja muutmine. Ülevaatamise käigus uuendatakse arvandmed, tehakse täpsustused hetkeolukorra analüüsis ning vajadusel muudatusettepanekud tegevuskavasse, samuti muudetakse vajadusel arengukava kehtivuse perioodi.

Arengukava uuendatakse:

1. seoses siduvate õigusaktide muudatustega;
2. seoses muudatustega omavalitsuse arengukavas;
3. seoses asutuse staatuse muutmisega.

6. SWOT analüüs

Tugevused

1. Raamatukogu arenguid toetav linnavalitsus
2. Riiklik toetus
3. Tugev meeskond
4. Mitmekülgsed teenused
5. Universaalne teavikute kogu sh väärtuslik kodulookogu
6. Tasuta Internet (WiFi, Avatud Internetipunkt)
7. Tasuta põhiteenused ja üritused
8. Pikaajalised traditsioonid
9. Koostöö erinevate organisatsioonidega
10. Raamatukoguteenuse kättesaadavus
11. Hea asukoht kesklinnas
12. Kvaliteetse vaba aja veetmise koht
13. Riiklikult hinnatud laste- ja noortetöö
14. Piirkonnas on palju õppivaid inimesi
15. Tervist edendav asutus
16. Maakonnas hästi toimiv raamatukoguvõrgustik
17. Projektirahad. Töötajatel on projektikirjutamise pädevus, mis võimaldab raamatukogul korraldada kvaliteetseid üritusi ja täienduskoolitust.

Nõrkused

1. Ruumide ebapiisav ja kulukas valgustus
2. Ebapiisav ventilatsioon
3. Vähe elektripistikupesasid lugejatele erinevate IKT vahendite kasutamiseks
4. Finantsressursside vähesus füüsilise keskkonna parendamiseks
5. Finantsressursside vähesus konkurentsivõimelise töötasu maksmiseks
6. Töötajate ebahühtlased oskused ja valmisolek IKT vahendite kasutamiseks
7. Töötajate turvalisuse puudumine
8. Ebaselge haldusolukord
9. Ruumide kasutamise piiratus
10. Mitte-ergonoomiline mööbel

Võimalused

1. Olla kogukonna kultuuri- ja infokeskus
2. Hankida erinevate projektide abil aktiivselt finantseerimisvõimalusi
3. Kujuneda kogukonna elukestva õppimise keskuseks
4. Raamatukoguteenuste aktiivne turundus
5. Haridus- ja mäluasutuste partner
6. Vabatahtlike kaasamine raamatukogu tegevustesse
7. Võrrelda raamatukoguteenuse kvaliteeti teiste raamatukogudega

Ohud

1. Teavikute ostuvõimaluse vähenemine hinnatõusu tõttu
2. Ebamõistlik raamatukogu hoone haldamine st ruume rendib Sakala Keskus, mis on ruumide kasutajatele arusaamatu ning abi küsitakse raamatukogu töötajatelt mitte rentijalt.
3. Spetsialistide lahkumine piirkonnast
4. Inimeste väärtushinnangute muutumine
5. Töökeskkonna ohud: tolm, halb ventilatsioon ja valgustus
6. Linna demograafiline olukord
7. Inimeste vähenev funktsionaalne lugemisoskus
8. Avaliku asutuse ohud (joobes ja agressiivsed inimesed)
9. Riiklik töötasupoliitika (kõrgharidusega riigi kultuuritöötaja miinimumtöötasu kiire kasv võrreldes omavalitsuse võimalustega)